

Parlamentul
Republicii Moldova

SL nr. 38/01-234

27 mai, 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova,

mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, 28,

11:30

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	836
"24" "	05 2020

SESIZARE

privind interpretarea prin coroborare a dispozițiilor articolului 2 alineatul (1), articolului 61 alineatul (1) și (3), articolului 85 alineatul (1), (2) și (4) și articolului 90 alineatul (1), (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova (desfășurarea concomitentă a alegerilor parlamentare anticipate în cazul întrunirii circumstanțelor constituționale pentru dizolvarea Parlamentului cu alegerile prezidențiale anticipate în cazul în care intervine vacanța funcției urmare a demisiei Președintelui Republicii Moldova)

I. AUTORUL SESIZĂRII

Sergiu Litvinenco – deputat în Parlamentul Republicii Moldova

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect interpretarea prin coroborare a dispozițiilor articolului 2 alineatul (1), articolului 61 alineatul (1) și (3), articolului 85 alineatul (1), (2) și (4) și a articolului 90 alineatul (1), (2) și (4) din Legea Supremă și se referă la elucidarea posibilității desfășurării concomitente a alegerilor parlamentare anticipate în cazul întrunirii circumstanțelor constituționale pentru dizolvarea Parlamentului cu alegerile prezidențiale anticipate în cazul intervenirii vacanței funcției urmare a demisiei Președintelui Republicii Moldova.

Sintetic, interpretarea prin coroborare a dispozițiilor constituționale prenotate vizează elucidarea, prin raportare la prevederile Constituției, a următoarelor aspecte:

1) În situația în care Președintele Republicii Moldova demisionează și, astfel, funcția de Președinte devine vacantă, sunt sau nu incidente dispozițiile art.85 alin.(4) din Constituție referitoare la interdicția dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova?

2) În situația intervenirii vacanței funcției de Președinte determinată de demisie și întrunirii circumstanțelor prevăzute la art.85 alin.(1)-(3) din Constituție pentru dizolvarea Parlamentului și, totodată, în ipoteza în care termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor parlamentare anticipate pentru noul Parlament se suprapun/coincid cu termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cazul vacanței funcției determinată de demisie, se pot stabili și, respectiv, organiza în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate? Interpretarea vizează, în principal, două elemente:

a) dacă în general se pot desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate;

b) dacă acestea pot avea loc în același timp (în aceeași zi), care este consecutivitatea faptelor și, urmare acestora, a deciziilor, astfel încât ambele scrutine să fie stabilite pentru aceeași dată?

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

[...]”

Articolul 61

Alegerea Parlamentului

„(1) Parlamentul este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Modul de organizare și de desfășurare a alegerilor este stabilit prin lege organică.

(3) Alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului precedent.”

Articolul 85

Dizolvarea Parlamentului

„(1) **În cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, poate să dizolve Parlamentul.**

(2) **Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.**

(3) **În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.**

(4) **Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, și nici în timpul stării de urgență, de asediu sau de război.”**

Articolul 90

Vacanța funcției

„(1) **Vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova intervine în caz de expirare a mandatului, de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.**

(2) Cererea de demisie a Președintelui Republicii Moldova este prezentată Parlamentului, care se pronunță asupra ei.

(3) Imposibilitatea exercitării atribuțiilor mai mult de 60 de zile de către Președintele Republicii Moldova este confirmată de Curtea Constituțională în termen de 30 de zile de la sesizare.

(4) În termen de 2 luni de la data la care a intervenit vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova, se vor organiza, în conformitate cu legea, alegeri pentru un nou Președinte.”

Articolul 91

Interimatul funcției

„Dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă sau dacă Președintele este demis ori dacă se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Primul-ministru.”

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL SESIZĂRII

Prin sesizarea în cauză, solicit interpretarea prin coroborare a articolelor înveredate din Constituție în vederea elucidării următoarelor aspecte:

1) În situația în care Președintele Republicii Moldova demisionează și, astfel, funcția de Președinte devine vacantă, sunt sau nu incidente dispozițiile art.85 alin.(4) din Constituție referitoare la interdicția dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova?

2) În situația intervenirii vacanței funcției de Președinte determinată de demisie și întrunirii circumstanțelor prevăzute la art.85 alin.(1)-(3) din Constituție pentru dizolvarea Parlamentului și, totodată, în ipoteza în care termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor parlamentare

anticipate pentru noul Parlament se suprapun/coincid cu termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cazul vacanței funcției determinată de demisie, se pot stabili și, respectiv, organiza în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate? Interpretarea urmează să vizeze două elemente:

a) *dacă în general se pot desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate;*

b) *dacă acestea pot avea loc în același timp (în aceeași zi), care este consecutivitatea faptelor și, urmare acestora a deciziilor, astfel încât ambele scrutine să fie stabilite pentru aceeași dată?*

I. În situația în care Președintele Republicii Moldova demisionează și, astfel, funcția de Președinte devine vacantă, sunt sau nu incidente dispozițiile art.85 alin.(4) din Constituție referitoare la interdicția dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova?

Potrivit art.85 din Constituția Republicii Moldova:

„(1) În cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, poate să dizolve Parlamentul.

(2) Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.

(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(4) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, și nici în timpul stării de urgență, de asediu sau de război.”

Prevederile citate mai sus au fost interpretate de mai multe ori de instanța de contencios constituțional din țara noastră. Sunt relevante, în special, trei hotărâri:

Hotărârea nr.40 din 24 decembrie 1998 „Cu privire la interpretarea unor dispoziții din art.85 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova”, Hotărârea nr.30 din 1 octombrie 2013 „Pentru interpretarea articolului 85 alin.(1) și alin.(2) din Constituția Republicii Moldova (dizolvarea Parlamentului) (Sesizarea nr.22b/2013)” și Hotărârea nr.29 din 24 noiembrie 2015 „Pentru interpretarea articolului 85 alin. (1) și alin. (4) din Constituția Republicii Moldova (dizolvarea Parlamentului) (Sesizarea nr.44b/2015)”.

Potrivit Hotărârii nr.40/1998:

„1. Noțiunea de "blocare a procedurii de adoptare a legilor timp de trei luni" din art. 85 alin. (1) din Constituție se referă la etapa finală a procesului legislativ, și anume la votarea proiectului de lege în vederea adoptării lui de către Parlament în calitate de lege.

[...]

3. Interpretarea dispozițiilor din art.85 alin.(1) din Constituție, dată în punctele 1 și 2 ale părții rezolutive a prezentei Hotărâri, are incidență asupra procedurii de adoptare de către Parlament a legilor prevăzute de art.72 alin.(1) din Constituție și vizează procedura de adoptare nu a unei singure legi, ci a unei serii de legi.”

În Hotărârea nr.30/2013, Curtea a statuat următoarele:

„1. În sensul alineatului (1) al articolului 85 din Constituție:

- termenul de 3 luni pentru dizolvarea Parlamentului se referă la blocarea procedurii de adoptare a legilor și la imposibilitatea formării Guvernului;*
- termenul de 3 luni începe să curgă de la data apariției circumstanțelor ce au determinat necesitatea formării unui nou Guvern, curge indiferent de declanșarea procedurilor de formare a noului Guvern sau/și de efectuarea procedurilor prevăzute de alineatul (2) al articolului 85 din Constituție, include perioadele de consultare a fracțiunilor parlamentare și de efectuare a altor proceduri legale și constituie termenul limită pentru formarea noului Guvern.*

2. Termenul de 45 de zile cuprins la articolul 85 alin. (2) din Constituție se include în termenul de 3 luni cuprins la articolul 85 alin. (1) din Constituție.

3. În sensul alineatelor (1) și (2) ale articolului 85 din Constituție:

– dreptul Președintelui Republicii Moldova de a dizolva Parlamentul în cazul neacceptării votului de încredere pentru formarea Guvernului intervine după expirarea a 45 de zile de la prima solicitare și respingerea a cel puțin două solicitări de investitură până la expirarea termenului de 3 luni;

– după expirarea termenului de 3 luni Președintele Republicii Moldova este obligat să dizolve Parlamentul dacă a eșuat formarea Guvernului, inclusiv dacă nu s-a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului.”

Ulterior, în 2015, Curtea a fost chemată să răspundă la întrebarea „[c]are sunt consecințele expirării termenului constituțional de 3 luni în care, din diferite considerente, nu este investit un nou Guvern de către Parlament, dar care se înscrie în perioada ultimelor 6 luni de mandat al Președintelui Republicii Moldova”.

Prin Hotărârea nr.29/2015, Curtea a statuat că „[î]n sensul articolului 85 alin. (1) și alin. (4) și al articolului 103 alin. (2) din Constituție, imposibilitatea formării Guvernului în termen de 3 luni conduce la dizolvarea Parlamentului chiar dacă această perioadă se circumscrie în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova”.

În același timp, în paragrafele 56-62 din Hotărârea nr.29/2015, Curtea a remarcat următoarele:

„56. În acest context, Curtea observă că **interdicția privind dizolvarea Parlamentului în ultimele 6 luni de mandat al Președintelui este o reminiscență din perioada în care Președintele Republicii Moldova era ales de cetățeni**. O astfel de interdicție era justificată de necesitatea evitării situației în care Președintele ar dizolva Parlamentul în preajma alegerilor prezidențiale și s-ar afla ulterior în campanie electorală pentru un nou mandat, în tot acest timp fără un Guvern și Parlament funcționale și cu competențe depline.

57. Suplimentar, Curtea reține că, la acel moment, posibilitatea Președintelui de a dizolva Parlamentul în ajunul alegerilor prezidențiale ar fi condus la situația în care majoritatea parlamentară apropiată Președintelui să își dorească organizarea

alegerilor parlamentare și prezidențiale în același timp pentru a putea implica Președintele în campania partidului pe care l-ar fi susținut și să realizeze astfel și o continuare a guvernării de către majoritatea parlamentară respectivă, în special în cazurile în care Președintele se bucura de încrederea electoratului.

58. Astfel, rațiunea acestei restricții derivă din necesitatea păstrării unei continuități a structurilor statului în perioade de campanie electorală, precum și din necesitatea evitării suprapunerii campaniilor electorale pentru alegerea Parlamentului cu cea pentru alegerea Președintelui, în cazul în care ambele exerciții electorale au loc prin aceeași modalitate de vot, și anume prin sufragiu universal, direct și liber exprimat.

59. Curtea subliniază că în cadrul republicii parlamentare, în condițiile în care atât Președintele țării, cât și Guvernul sunt autorități ce constituie emanația Parlamentului, expirarea mandatului Președintelui nu poate bloca soluționarea crizei instituționale prin dizolvarea Parlamentului, în situația în care organul legislativ și reprezentativ suprem oricum nu-și poate exercita atribuțiile.

60. Prin urmare, Curtea reține că interdicția dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui, în cazul eșuării formării Guvernului, este caracteristică regimurilor în care Președintele țării este ales prin vot universal și este improprie regimurilor parlamentare în care Președintele este ales de către Parlament. Această interdicție nu are nici o justificare funcțională în situația în care Președintele țării este ales de către Parlament, deoarece aceste sufragii în mod evident nu se pot suprapune.

61. Mai mult, Curtea reamintește că în oricare din cazuri - dizolvarea Parlamentului după eșuarea formării Guvernului timp de 3 luni sau după expirarea mandatului prezidențial - Președintele își va exercita în continuare mandatul său până la alegerea de către noul Parlament a următorului șef de stat.

62. Astfel, Curtea constată că în oricare dintre cazurile menționate urmează să fie respectată aceeași consecutivitate a procedurilor, iar dizolvarea Parlamentului după expirarea ultimelor 6 luni de exercitare a mandatului de către Președinte, nu

reprezintă decât o amânare a unui fapt care se va produce cu certitudine și favorizează doar întârzierea procesului de formare ulterioară a unui nou Guvern și restabilirea competențelor depline ale executivului.”

Având în vedere aceste considerente, dar și ținând cont de Hotărârea Curții Constituționale nr.7 din 4 martie 2016 „Privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000 cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (modul de alegere a Președintelui) (Sesizarea nr. 48b/2015)” și revigorarea, conform acesteia, a prevederilor alineatelor (1), (3) și (4) de la articolul 78 și ale articolului 89 din Constituție așa cum acestea au fost în vigoare până la data adoptării Legii nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000 cu privire la modificarea și completarea Constituției, **rezultă că interdicția conținută la art.85 alin.(4) din Constituție referitoare la imposibilitatea dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova este aplicabilă și în cazul în care sunt întrunite circumstanțele constituționale în care poate/trebuie avea loc dizolvarea Parlamentului potrivit art.85 alin.(1)-(3) din Constituție așa cum acestea au fost interpretate prin Hotărârea Curții nr.30/2013.**

Cu toate acestea, apare întrebarea ce se întâmplă în situația în care Președintele Republicii Moldova își dă demisia, iar Parlamentul, potrivit art.90 alin.(2) din Constituție, ia act de aceasta și stabilește că asigurarea interimatului funcției de Președinte al țării se realizează de către Președintele Parlamentului, cu transmiterea hotărârii respective a Parlamentului către Curtea Constituțională în vederea constatării circumstanțelor ce justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova?

Într-o atare ipoteză, interdicția conținută la art.85 alin.(4) din Constituție – referitoare la imposibilitatea dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova – pare să nu fie aplicabilă, întrucât nu există, la modul real, un mandat al Președintelui în sens constituțional până la finalizarea căruia ar rămâne 6 luni.

De aici concluzia este că, **de vreme ce este inaplicabilă interdicția prevăzută la art.85 alin.(4) din Constituție, în situația întrunirii circumstanțelor constituționale stabilite de art.85 alin.(1)-(3) din Constituție așa cum acestea au fost interpretate prin Hotărârea Curții nr.30/2013, Parlamentul poate sau, după caz, trebuie dizolvat.**

Mai mult decât atât, dizolvarea Parlamentului și stabilirea datei alegerilor pentru un nou Parlament poate fi realizată de Președintele Parlamentului care exercită interimatul funcției de Președinte al țării, întrucât, potrivit jurisprudenței Curții, un Președinte interimar are aceleași atribuții ca și președintele titular [Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 24 noiembrie 2015].

II. În situația intervenirii vacanței funcției de Președinte determinată de demisie și întrunirii circumstanțelor prevăzute la art.85 alin.(1)-(3) din Constituție pentru dizolvarea Parlamentului și, totodată, în ipoteza în care termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor parlamentare anticipate pentru noul Parlament se suprapun/coincid cu termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cazul vacanței funcției determinată de demisie, se pot stabili și, respectiv, desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate?

Întrebarea care subzistă în contextul celor enunțate mai sus este dacă, în situația intervenirii vacanței funcției de Președinte determinată de demisie și, totodată, dacă sunt întrunite circumstanțele prevăzute la art.85 alin.(1)-(3) din Constituție pentru dizolvarea Parlamentului, se pot stabili și, respectiv, desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate, în ipoteza în care termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor parlamentare anticipate pentru noul Parlament se suprapun/coincid cu termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cazul vacanței funcției determinată de demisie?

Întrebarea de mai sus implică două elemente:

a) dacă în general se pot desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate;

b) dacă acestea pot avea loc în același timp (în aceeași zi), care este consecutivitatea faptelor și, urmare acestora, a deciziilor, astfel încât ambele scrutine să fie stabilite pentru aceeași dată.

Cu referire la primul element – dacă în general se pot desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate –, reținem că, la prima vedere, potrivit Hotărârii Curții nr.29/2015, desfășurarea în același timp (în aceeași zi) a alegerilor parlamentare anticipate și a alegerilor prezidențiale anticipate este imposibilă. Or, Curtea a explicat că, în principiu, „[...] posibilitatea Președintelui de a dizolva Parlamentul în ajunul alegerilor prezidențiale ar fi condus la situația în care majoritatea parlamentară apropiată Președintelui să își dorească organizarea alegerilor parlamentare și prezidențiale în același timp pentru a putea implica Președintele în campania partidului pe care l-ar fi susținut și să realizeze astfel și o continuare a guvernării de către majoritatea parlamentară respectivă, în special în cazurile în care Președintele se bucura de încrederea electoratului”, iar „[...] rațiunea acestei restricții derivă din necesitatea păstrării unei continuități a structurilor statului în perioade de campanie electorală, precum și din necesitatea evitării suprapunerii campaniilor electorale pentru alegerea Parlamentului cu cea pentru alegerea Președintelui, în cazul în care ambele exerciții electorale au loc prin aceeași modalitate de vot, și anume prin sufragiu universal, direct și liber exprimat”.

Cu toate acestea, remarcăm că aceste considerente au fost expuse *in abstracto*, Curtea nefiind în prezența unei spețe concrete determinată de o situație politică specifică. Mai mult decât atât – și acesta e argumentul de bază – considerentele citate mai sus veneau în interpretarea art.85 alin.(4) din Constituție (iar acest lucru rezultă inclusiv din titlul hotărârii Curții în cauză care se referă la **interpretarea articolului 85 alin. (1) și alin. (4)** din Constituția Republicii Moldova). Iar **dacă dispozițiile**

art.85 alin.(4) din Constituție nu mai sunt incidente, rezultă că nu se mai aplică nici considerentele din jurisprudența instanței de contencios constituțional pentru interpretarea lor. Așa fiind, câtă vreme art.85 alin.(4) din Constituție nu mai este incident dat fiind faptul demisiei Președintelui, rezultă că **Legea Supremă nu conține nici o interdicție de a organiza simultan alegeri prezidențiale anticipate și alegeri parlamentare anticipate.**

Cu referire la cel de-al doilea element – care este consecutivitatea faptelor și, urmare acestora, a deciziilor astfel încât ambele scrutine să fie stabilite pentru aceeași dată, este important, pentru început, de a reitera termenii constituționali și legali în care trebuie stabilită data alegerilor pentru funcția de Președinte al țării urmare a demisiei acestuia și data alegerilor anticipate pentru un nou Parlament în cazul întrunirii circumstanțelor constituționale pentru dizolvarea Parlamentului actual. După aceasta, este necesar de a determina consecutivitatea faptelor și, urmare acestora, a deciziilor.

Potrivit art.90 alin.(1) din Constituție, vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova intervine inclusiv în cazul demisiei, iar potrivit alin.(4) al aceluiași articol, alegeri pentru un nou Președinte se organizează în termen de 2 luni de la data de la care a intervenit vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova. Cele 2 luni, potrivit Hotărârii Curții nr.2/2011 „Pentru interpretarea art.90 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova”, încep să curgă din momentul când intervine vacanța funcției de Președinte constatată prin avizul Curții Constituționale. Totodată, în dezvoltarea acestor prevederi constituționale, art.109 alin.(2) și (3) din Codul electoral prevăd că, în caz de vacanță a funcției de Președinte al Republicii Moldova (inclusiv în cazul demisiei), data alegerilor se stabilește în termen de 2 luni din ziua în care a intervenit vacanța, iar data propriu-zisă a scrutinului se stabilește cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor. Observăm că textul conținut la art.90 alin.(4) și care prevede că „*în termen de 2 luni de la data la care a intervenit vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova, se vor organiza, în conformitate cu legea, alegeri pentru un nou Președinte*” presupune, în sensul Codului electoral, termenul-limită în

care Parlamentul este obligat să stabilească data alegerilor. Pe când însăși data alegerilor se stabilește cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor. *Obiter dictum*, o astfel de dezvoltare a prevederilor Legii Supreme se circumscrie calendarului de desfășurare a unui scrutin electoral așa cum rezultă din prevederile Codului electoral – de exemplu, cu cel puțin 55 de zile înainte de alegeri se constituie circumscripțiile electorale, cu cel puțin 50 de zile înainte de alegeri se constituie consilii electorale de circumscripție, începând cu 60 de zile înainte de data alegerilor începe desemnarea candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova; o înțelegere a textului art.90 alin.(4) în sensul în care expirarea celor 2 luni este termenul-limită de desfășurare a alegerilor ar conduce la imposibilitatea respectării mai multor prevederi conținute în Codul electoral care sunt indispensabile, de altfel, organizării scrutinului prezidențial.

Pe de altă parte, potrivit art.61 alin.(3) din Constituție, alegerile deputaților în Parlament se desfășoară în cel mult 3 luni de la dizolvarea Parlamentului precedent. Conform art.83 alin.(3) din Codul electoral, alegerile parlamentare anticipate se dispun prin decret al Președintelui Republicii Moldova și se stabilesc după cel puțin 60 de zile, dar nu mai târziu de 3 luni de la dizolvarea Parlamentului.

Observăm că **atât în cazul alegerilor anticipate pentru un nou Parlament, cât și în cazul alegerilor pentru un nou Președinte, data scrutinelor se stabilește cu cel puțin 60 de zile de la data alegerilor propriu-zise.** Și în ambele cazuri instituțiile care sunt îndrituite să emită acte de drept constituțional prin care se stabilește data alegerilor corespunzătoare dispun de o anumită marjă – în cazul alegerilor prezidențiale anticipate, Parlamentul stabilește data cu cel puțin 60 de zile înainte de ziua alegerilor și în termen de 2 luni de la constatarea de către Curtea Constituțională a vacanței funcției; în cazul alegerilor parlamentare anticipate, Președintele în exercițiu stabilește data alegerilor după cel puțin 60 de zile, dar nu mai târziu de 3 luni de la dizolvarea Parlamentului. **Asta, în principiu, face posibilă din punct de vedere practic modelarea acțiunilor în vederea stabilirii datei ambelor scrutine în una și aceeași zi.**

Finalmente, mai apare întrebarea care este consecutivitatea acțiunilor și a deciziilor, inclusiv a termenilor, pentru stabilirea concomitentă (în aceeași zi) a alegerilor parlamentare anticipate și a alegerilor prezidențiale anticipate. Aparent, acestea sunt următoarele: (i) pentru început trebuie să fie întrunite circumstanțele constituționale pentru dizolvarea Parlamentului; (ii) apoi urmează depunerea cererii de demisie a Președintelui Republicii Moldova (dar până la constatarea de către Curtea Constituțională a circumstanțelor constituționale pentru dizolvarea Parlamentului); (iii) adoptarea hotărârii Parlamentului prin care, pe de o parte, se ia act de cererea de demisie a Președintelui, iar, pe de altă parte, se instituie interimatul funcției de Președinte pe care îl exercită Președintele Parlamentului; (iv) Parlamentul se adresează Curții Constituționale cu o sesizare prin care solicită constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova; (v) emiterea avizului Curții Constituționale vizând constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova în legătură cu demisia printr-un aviz consultativ posterior; (vi) adoptarea de către Parlament a hotărârii cu privire la data alegerilor prezidențiale anticipate; (vii) sesizarea de către Președintele interimar al Curții Constituționale pentru aprecierea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului; (viii) emiterea avizului de către Curtea Constituțională la sesizarea Președintelui interimar prin care se constată existența circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului; (ix) emiterea de către Președintele interimar a decretului cu privire la dizolvarea Parlamentului și stabilirea datei alegerilor parlamentare anticipate (pentru aceeași zi în care s-a stabilit și data alegerilor prezidențiale anticipate.

Având în vedere cele relatate, ținând cont de situația specifică în care se află Republica Moldova în prezent, pornind de la apanajul exclusiv al Curții Constituționale de a interpreta prevederile Constituției Republicii Moldova, solicit respectuos interpretarea prin coroborare a dispozițiilor articolului 2 alineatul (1), articolului 61 alineatul (1) și (3), articolului 85 alineatul (1), (2) și (4) și a articolului 90 alineatul (1), (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova

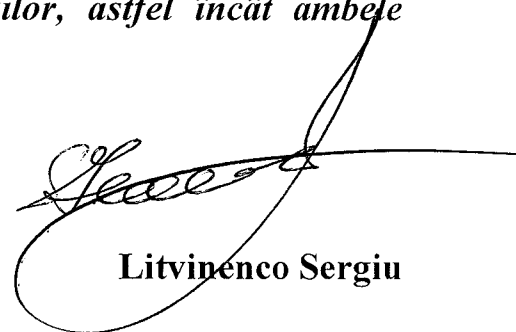
referitor la posibilitatea desfășurării concomitente a alegerilor parlamentare anticipate în cazul întrunirii circumstanțelor constituționale pentru dizolvarea Parlamentului cu alegerile prezidențiale anticipate în cazul în care intervine vacanța funcției urmare a demisiei Președintelui Republicii Moldova cu elucidarea următoarelor aspecte:

1) În situația în care Președintele Republicii Moldova demisionează și, astfel, funcția de Președinte devine vacantă, sunt sau nu incidente dispozițiile art.85 alin.(4) din Constituție referitoare la interdicția dizolvării Parlamentului în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova?

2) În situația intervenirii vacanței funcției de Președinte determinată de demisie și întrunirii circumstanțelor prevăzute la art.85 alin.(1)-(3) din Constituție pentru dizolvarea Parlamentului și, totodată, în ipoteza în care termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor parlamentare anticipate pentru noul Parlament se suprapun/coincid cu termenii în care survine obligativitatea stabilirii datei alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova în cazul vacanței funcției determinată de demisie, se pot stabili și, respectiv, organiza în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate? Solicitarea de interpretare vizează, în principal, două elemente:

a) dacă în general se pot desfășura în același timp (în aceeași zi) alegeri parlamentare anticipate și alegeri prezidențiale anticipate;

b) dacă acestea pot avea loc în același timp (în aceeași zi), care este consecutivitatea faptelor și, urmare acestora, a deciziilor, astfel încât ambele scrutine să fie stabilite pentru aceeași dată?

Litvinenco Sergiu

deputat în Parlamentul Republicii Moldova